

**UCHWAŁA NR XXVIII/205/17
RADY GMINY W GIDLACH**

z dnia 30 marca 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gidle na lata 2017 – 2019

Na podstawie art. 18 ust 2, pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2016 r. poz. 466, poz. 1579 i poz. 1948) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 i poz. 1583) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gidle na lata 2017-2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gidle.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
w Gidlach

Grażyna Ostojka

Załącznik do Uchwały Nr XXVIII/205/17

Rady Gminy w Gidlach

z dnia 30 marca 2017 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE GIDLE
NA LATA 2017- 2019
WSTĘP**

Gminny Program Wspierania Rodziny to zespół planowanych działań mających na celu pomoc rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Podstawą do opracowania Programu jest Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 i poz. 1583), która nakłada na władze oraz służby samorządowe obowiązek podejmowania zintegrowanych działań w celu wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej.

Rodzina jest dla dziecka najlepszym naturalnym środowiskiem, w którym otoczone indywidualną opieką ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb, dzięki czemu może się prawidłowo rozwijać. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega przede wszystkim na opiece i wychowaniu dziecka, dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronie zdrowia, umożliwieniu dostępu do szeroko rozumianej edukacji. W rodzinie powinny być zaspokajane najważniejsze podstawowe potrzeby dziecka (biologiczne, psychologiczne, poczucie bezpieczeństwa, przynależności, miłości, uznania). Należy podkreślić, że rodzina oddziałuje na dziecko w sposób świadomy i nieświadomy, przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Dlatego jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się nieprawidłowości, instytucje i różne służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

W prawidłowym funkcjonowaniu rodziny mogą pojawić się różne zjawiska patologiczne takie jak alkoholizm, narkomania, przemoc, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, którym często towarzyszą ubóstwo i długotrwałe bezrobocie. Czynniki te dezorganizują życie rodziny, nie jest ona w stanie sprostać swoim obowiązkom względem dzieci oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Rodziny takie wymagają wówczas stałego wsparcia i monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, psychologów, policji, kuratorów oraz przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Organizując różnorodne formy pomocy rodzinie należy pamiętać o jej podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej w życiu i rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie i nie dopuścić by dziecko zostało umieszczone w pieczy zastępczej.

**Rozdział 1.
PODSTAWA PRAWNA**

Podstawą działań ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2017 - 2019 są w szczególności następujące ustawy:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 575 i poz. 1583).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2015 r. poz. 2082 ze zm.).

Rozdział 2. **DIAGNOZA SPOŁECZNA**

Gminę Gidle zamieszkuje 6 296 osób (stan na 31.12.2016 r.) w tym 3 144 kobiety i 3152 mężczyzn. Wśród mieszkańców 1090 osób to dzieci w wieku 0-18 lat, co stanowi 17,3 % ogółu.

Opieka przedszkolna realizowana jest poprzez 2 funkcjonujące Publiczne Przedszkola do których uczęszcza 132 dzieci. Do oddziału przedszkolnego uczęszcza 12 dzieci.

Edukacja szkolna w gminie realizowana jest w 2 Szkołach Podstawowych, Gimnazjum i Zespole Szkolno-Gimnazjalnym do których uczęszcza 452 uczniów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje wypłaty świadczeń rodzinnych dla 474 dzieci oraz wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla 60 dzieci.

Świadczenie wychowawcze wypłacane jest dla 699 dzieci.

Z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych korzystało 5 rodzin, stypendia i zasiłki szkolne wypłacono dla 141 uczniów, karty Dużej Rodziny wydano dla 171 dzieci, 98 rodziców z 52 rodzin.

Ze świadczeń z pomocy społecznej w 2016 roku korzystało 206 rodzin, z czego 89 to rodziny z dziećmi. Korzystający z pomocy społecznej otrzymywali wsparcie w formie zasiłków okresowych, celowych, dożywiania dzieci w szkole lub przedszkolu. W 2016 roku dożywianiem objętych było 113 dzieci. Pomoc finansowa uzupełniana jest szeroko rozumianą pracą socjalną.

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za lata 2014 -2016 przedstawiają się następująco:

Tabela 1. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej

	2014 rok	2015 rok	2016 rok
Liczba rodzin	239	230	206
Liczba osób w rodzinach	620	568	473
Liczba rodzin z dziećmi	129	114	89

Z powyższego zestawienia wynika, że w 2014 roku udział procentowy korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby mieszkańców wynosił 9,8 % natomiast w 2016 roku udział procentowy zmniejszył się do 7,5 %.

Tabela 2. Powody korzystania z pomocy społecznej - liczba rodzin

Powód trudnej sytuacji życiowej	2014 rok	2015 rok	2016 rok
ubóstwo	92	117	113
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	43	30
Bezrobocie	126	120	102
Niepelnosprawność	72	85	79
Długotrwała lub ciężka choroba	112	105	94
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	33	31	26
Alkoholizm	27	21	17
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	3	4

Dane z ostatnich 3 lat wykazują na spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Jednym z powodów znacznego zmniejszenia się liczby osób korzystających z pomocy w 2016 roku było rozpoczęcie realizacji Programu „Rodzina 500+”, który znacznie poprawił kondycję finansową rodzin z dziećmi.

Najczęstsze powody uprawniające rodziny do korzystania z pomocy to bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych i niepełnych oraz alkoholizm.

W 2014 roku bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wykazywana była w 33 rodzinach korzystających z pomocy społecznej, a w 2016 roku w 26 rodzinach.

Od roku 2015 rodziny niewydolne wychowawczo mogą korzystać z pomocy asystenta rodziny. W 2015 i 2016 roku z tej formy pomocy skorzystało 15 rodzin.

Z terenu gminy Gidle w 2016 roku w pieczy zastępczej przebywało 6 dzieci.

Asystent rodziny to osoba przez pewien czas wspierająca rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzaniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci. Asystent ma za zadanie zmienić stosunek osób w rodzinie do własnej sprawczości, zwiększyć ich poczucie wpływu na własne życie, podnieść samoocenę. Indywidualna pomoc służy rozwojowi kompetencji poszczególnych członków rodziny, osiąganiu wyznaczonych przez nich celów, wzbudzaniu w nich wiary we własne możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań, do tej pory uznawanych za niemożliwe. Działania Asystenta i rodziny zmierzają do jej usamodzielnienia i pozostawienia dzieci w rodzinie jako środowisku zapewniającym im poczucie bezpieczeństwa i prawidłowy rozwój. Wspieranie rodziny musi więc być prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem z uwzględnieniem zasobów własnych i źródeł wsparcia zewnętrznego.

Praca asystenta rodziny zakłada współpracę z różnymi osobami i instytucjami w tym między innymi z Zespołem Interdyscyplinarnym.

W 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w skład którego wchodzi przedstawiciele Ośrodka Pomocy, GKRPA, służby zdrowia, policji, sądu i pedagodzy szkolni.

W 2016 roku założono 21 Niebieskich Kart co oznacza, że w tych rodzinach doszło do zjawiska przemocy.

Występujące w rodzinach problemy najczęściej są bardzo złożone i dlatego wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Pomagając rodzinie zawsze należy na pierwszym miejscu stawiać dobro dziecka i pamiętać, że najlepiej funkcjonuje w rodzinie naturalnej. Dlatego głównym założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej w jej prawidłowym funkcjonowaniu, już w momencie pojawienia się nawet najmniejszych zagrożeń.

Rozdział 3. ZASOBY GMINY

1. Urząd Gminy Gidle – przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci niepełnosprawnych do szkół i przedszkoli specjalnych, karty Dużej Rodziny.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wypłacanie świadczeń rodzinnych, pielęgnacyjnych i z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie problemom wynikającym z nadużywania alkoholu, kierowanie wniosków do sądu o przymusowe leczenie, organizowanie wypoczynku dla dzieci, prowadzenie Punktu Konsultacyjnego.

4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy, stosowanie procedury Niebieska Karta.

5. Placówki oświatowe - działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców.

6. Służba zdrowia – działalność w zakresie opieki zdrowotnej i profilaktyki.

7. Policja – działania interwencyjne.

Rozdział 4. **ANALIZA SWOT**

Mocne strony:

- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- dobrze wykształcona kadra ,
- istniejąca sieć placówek edukacyjnych,
- doświadczenie i dobra współpraca instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie,
- funkcjonowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny,
- działalność GKRPA i Punktu Konsultacyjnego.

Słabe strony:

- słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- stereotypy panujące w środowisku,
- bierność i małe zaangażowanie rodzin w zmianę swojej sytuacji,
- ograniczona dostępność do psychologa,
- mało ofert atrakcyjnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- ograniczone możliwości finansowe gminy.

Szanse:

- realizacja szkolnych programów profilaktycznych,
- wprowadzenie stanowiska asystenta rodziny w rodzinie, której dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej,
- realizacja programów mających na celu ochronę poziomu życia rodzin,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin,
- rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin,
- podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodzinami.

Zagrożenia:

- problem alkoholowy w wielu rodzinach,
- ograniczone środki na realizację zadań w zakresie pomocy dziecku i rodzinie,
- brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne,
- roszczeniowość klientów pomocy społecznej.

Rozdział 5. **ADRESACI PROGRAMU**

1. Rodziny z terenu Gminy Gidle przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i zagrożone wykluczeniem społecznym.
2. Instytucje i służby pracujące na rzecz dziecka i rodziny.

Rozdział 6. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Profilaktyka, diagnozowanie i monitoring przyczyn kryzysów rodzinnych.
2. Podejmowanie działań na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.
3. Koordynacja działań wspierających rodzinę.

Cel szczegółowy 1. Profilaktyka, diagnozowanie i monitoring przyczyn kryzysów rodzinnych.

Lp.	Zadania	Działanie	Wskaźnik realizacji	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące przy realizacji	Roczny koszt realizacji	Termin realizacji
1	Analiza sytuacji rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym	- szczegółowa analiza sytuacji rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym prowadzona przez pracowników socjalnych i pedagogów szkolnych,	Liczba rodzin z problemem opiekuńczo-wychowawczym	GOPS	Placówki Oświatowe Punkt konsultacyjny	w ramach obowiązków służbowych	2017 - 2019
		- diagnozowanie problemów w rodzinach dysfunkcyjnych objętych pomocą GOPS	Liczba opracowanych diagnoz	GOPS	-----	w ramach obowiązków służbowych	
2	Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się problematyką rodzinną	- organizowanie szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego, - delegowanie pracowników instytucji wspierających rodzinę na kursy, szkolenia, warsztaty	Liczba przeszkolonych osób	GOPS,	GKRPA	2 000,00 zł	2017 - 2019
3	Promocja i realizacja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do dzieci	- prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach skierowanych do dzieci i rodziców	Liczba spotkań Liczba uczestników	Placówki oświatowe	GOPS, GKRPA	W ramach obowiązków służbowych	2017 - 2019
		- przygotowywanie i udostępnianie materiałów- ulotek, broszur, plakatów z zakresu przeciwdziałania przemocy	Liczba udostępnionych materiałów, broszur, ulotek i plakatów	GKRPA	GOPS	500,00 zł	

	- uczestnictwo szkół w różnych programach profilaktycznych, - prowadzenie edukacji na temat uzależnień wśród dzieci, młodzieży i dorosłych	Liczba szkół uczestniczących w programach profilaktycznych Liczba programów profilaktycznych	GKRPA	Placówki oświatowe, GOPS	1 000,00 zł	
	- organizowanie imprez promujących styl życia bez alkoholu i przemocy	Liczba uczestników	Placówki oświatowe	GKRPA	2 000,00 zł	

Cel szczegółowy 2. Podejmowanie działań na rzecz poprawy funkcjonowania rodziny.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji zadania	Wskaźnik realizacji	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Instytucje współpracujące przy realizacji	Roczny koszt realizacji	Termin realizacji
1	Praca z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym (poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne.	- zapewnienie rodzinom z problemem opiekuńczo-wychowawczym pomocy asystenta rodziny,	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	Urząd Gminy	GOPS	30 000,00 zł	2017 - 2019
		- wspieranie rodzin z dziećmi przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych - monitorowanie rodzin	Liczba rodzin objętych wsparciem i monitoringiem	GOPS	Urząd Gminy	W ramach obowiązków służbowych	
		- podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci	Liczba interwencji	Policja	Służba Zdrowia, Policja, GOPS	W ramach obowiązków służbowych	
		- zapewnienie dostępu do nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego	Liczba podmiotów udzielających porad	Urząd Gminy	GOPS, GKRPA, PK	-----	
2	Poradnictwo i konsultacje specjalistyczne	- kierowanie przez szkoły uczniów z rozpoznany problemem do poradni specjalistycznych	Liczba uczniów skierowanych do specjalistów	Placówki oświatowe	-----	W ramach obowiązków służbowych	2017 - 2019
		- kierowania osób uzależnionych od alkoholu na leczenie odwykowe,	Liczba osób kierowanych na terapię Liczba osób, które podjęły terapię	GKRPA	GOPS,	1 500,00zł	

3	Pomoc dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej	- udzielanie wsparcia w postaci zasiłków okresowych, celowych, dożywiania dzieci w szkołach, stypendiów, wyprawek szkolnych,	Liczba osób korzystających z różnych form pomocy	GOPS, Urząd Gminy	Placówki oświatowe	200 000,00 zł	2017-2019
4	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	- finansowanie i współfinansowanie pobytu dzieci na koloniach „zielonych szkołach”, wycieczkach,	Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	GKRPA	GOPS , Placówki oświatowe	25 000,00 zł	2017-2019
5	Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	- zabezpieczenie środków finansowych na pokrywanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	GOPS	Urząd Gminy	23 000,00 zł	2017-2019

Cel szczegółowy 3. Koordynacja działań wspierających rodzinę.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji zadania	Wskaźnik realizacji zadania	Podmiot realizujący	Instytucja współpracująca przy realizacji	Koszt realizacji	Termin realizacji
1	Współpraca z podmiotami zajmującymi się rodziną	- organizowanie współpracy z PCPR, szkołami, sądami, kuratorami, Policją w zakresie rozwiązywania problemów w rodzinach,	Liczba spotkań z instytucjami	GOPS,	GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe	400,00 zł	2017-2019
		- koordynacja programów profilaktycznych	Liczba realizowanych programów	Placówki oświatowe, GKRPA	Urząd Gminy, Służba Zdrowia, Zespół Interdyscyplinarny	W ramach obowiązków służbowych	

Rozdział 7. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gidlach.

Realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gidlach przy współpracy z:

- Urzędem Gminy Gidle,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Sądami, Policją, Zespołem kuratorskim,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Zakładami Opieki Zdrowotnej,
- Organizacjami pozarządowymi.

Rozdział 8. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie programu odbywać się będzie w ramach środków własnych gminy, dotacji budżetu państwa i środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

Rozdział 9. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja programu służyć będzie sprawdzeniu w jakim stopniu zostały zrealizowane planowane działania.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu i dokumentowaniu informacji dotyczących realizacji zadań programu przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gidlach.

Przedmiotem ewaluacji programu będzie stopień realizacji wskaźników poszczególnych celów.

Rozdział 10. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

W terminie do 31 marca każdego roku Wójt przedstawia Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby na realizację zadań w kolejnym roku.

Rozdział 11. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie na zasadzie partnerskiej współpracy pomiędzy przedstawicielami wszystkich instytucji w celu wypracowania sprawnego i efektywnego systemu działań, wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Program ma charakter otwarty, co oznacza, że będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz stworzenie skuteczniejszego systemu wsparcia rodziny i dziecka.